

โรคขอบใบแห้ง

โรคขอบใบแห้ง

สาเหตุเกิดจาก เชื้อแบคทีเรีย *Xanthomonas oryzae* pv. *oryzae* (ex Ishiyama) Swings et al. ชื่อเดิม *X. campestris* pv. *oryzae* (Ishiyama Dye)

พบมาก ในน่าน้ำฝน นาชลประทาน ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

อาการโรคขอบใบแห้ง เชื้อโรคออกมาจากแผล

อาการเป็นอย่างไร ?

โรคนี้เป็นได้ตั้งแต่ระยะกล้า แดกกอ จนถึง ออกรวง อาการเริ่มแรก จะมีลักษณะข้ำที่ขอบใบของใบล่าง ต่อมาประมาณ 7-10 วัน จุดข้ำนี้จะขยายกลายเป็นทางสีเหลืองยาวตามใบข้าว ใบที่เป็นโรคจะแห้งเร็ว และสีเขียวจะจางลงเป็นสีเทาๆ อาการในระยะปักดำ จะแสดงหลังปักดำแล้วหนึ่งเดือนถึงเดือนครึ่ง ใบที่เป็นโรคขอบใบมีรอยขีดข้ำ ต่อมาจะเปลี่ยน เป็นสีเหลือง ที่แผลมี **หยดน้ำสีเหลืองหรือสีครีม** คล้ายยางสนกลมๆ ขนาดเล็กเท่าหัวเข็มหมุด ต่อมาจะกลายเป็นสีน้ำตาลและหลุดไปตามลม น้ำหรือฝน ซึ่งจะทำให้โรคสามารถระบาดต่อไปได้ แผลจะขยายไปตามความยาวของใบ บางครั้งขยายเข้าไปข้างในตามความกว้างของใบ ขอบแผลมีลักษณะเป็นขอบลายหยัก แผลนี้เมื่อนานไปจะเปลี่ยนเป็นสีเทา ใบที่เป็นโรค ขอบใบจะแห้งและม้วนตามความยาว ในบางกรณี ที่เชื้อมีปริมาณสูงเข้าทำลายทำให้ท่อน้ำท่ออาหาร อุดตัน ต้นข้าวทั้งต้นจะเหี่ยวเฉาและตายโดยรวดเร็วเรียกอาการของโรคนี้ว่า **ครีเสก**

การแพร่ระบาด

แพร่ระบาดไปกับน้ำในสภาพ แวดล้อมที่มีความชื้นสูง ในสภาพที่มีฝนตก ลมพัดแรง จะช่วยให้โรคแพร่ระบาดอย่างกว้างขวางรวดเร็ว

การป้องกันกำจัดทำอย่างไร ?

- 1) ใช้พันธุ์ข้าวที่ต้านทาน เช่น ในภาคกลางใช้พันธุ์ สพรรณบุรี 60 สพรรณบุรี 90 สพรรณบุรี 1 สพรรณบุรี 2 และ กข23
- 2) ไม่ควรใส่ปุ๋ยในโตรเจนมากในดินที่อุดมสมบูรณ์อยู่แล้ว
- 3) ไม่ควรระบายน้ำจากแปลงที่เป็นโรคไปสู่แปลงอื่น

การระบาดในระยะข้าวแตกกอ

- 4) ควรเฝ้าระวังการเกิดโรคถ้าปลูกข้าวพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคนี้ เช่น พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 กข6 เหนียวสันป่าตอง พิษณุโลก 2 ในกรณีที่ปลูกข้าวพันธุ์อ่อนแอต่อโรค ควรเฝ้าระวังการเกิดโรค และใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืช **เซตริฟโตมีซิน ซัลเฟต + ออกซีเตทราไซคลินไฮโดรคลอไรด์ (แคงเกอร์เอ็กซ์) หรือ คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์ (ฟังกูราน) หรือ ไอโซโปรไพโรเลน (ฟูจิ-วัน) ออราลินิค แอซิด หรือ ไตรเบซิคคอปเปอร์ซัลเฟต** เมื่อเริ่มพบอาการของโรคบนใบข้าว